

Enhed
Valgheden

Digitalisering af vælgererklæringer

Sagsnr.
2012-00430

Flere nye partier, der ønsker at blive opstillingsberettiget til Folketinget, har opfordret økonomi- og indenrigsministeren til at digitalisere og forenkle proceduren for indsamling af vælgererklæringer, idet den nuværende procedure opleves som administrativ tung og omkostningskrævende.

Doknr.
139917

Dato
25-10-2013

Regeringen er enig i, at den nuværende proces ikke er tidssvarende, og at den lægger unødvendige hindringer i vejen for et af de grundlæggende vilkår i vores demokrati. Derfor ønsker regeringen at gennemføre en digitalisering af området.

Nedenfor gennemgås dels de nugældende regler og praksis, dels forslaget til en kommende digitalisering.

Nuværende procedure for indsamling af vælgererklæringer

For at et nyt parti kan blive opstillingsberettiget til folketingsvalg, skal partiet anmeldes for økonomi- og indenrigsministeren. Med anmeldelsen skal følge et antal vælgererklæringer svarende til 1/175 af samtlige gyldige stemmer ved det sidst afholdte folketingsvalg. Dette svarer for tiden til 20.260 vælgererklæringer.

En vælgererklæring skal for at være gyldig være udfyldt med vælgerens navn, CPR-nummer og bopæl samt være underskrevet og dateret af vælgeren personligt. Efter at vælgeren har udfyldt og underskrevet vælgererklæringen, skal den sendes til attestation hos den kommune, hvor vælgeren opfylder betingelserne for at blive optaget på valglisten. Ved attestationen bekræftes det, at vælgeren opfylder betingelserne for valgret til Folketinget. Når vælgererklæringen er attesteret, sender kommunen den til vælgeren, som herefter skal videresende vælgererklæringen til partiet, såfremt vælgeren fortsat ønsker at deltage i anmeldelsen af det pågældende parti.

Det bemærkes, at en vælgererklæring ikke medregnes ved anmeldelsen af et nyt parti, hvis den er afgivet 18 måneder eller mere før anmeldelsen af partiet, eller såfremt vælgererklæringen er afgivet af en vælger, der allerede har afgivet erklæring for et andet parti, der er anmeldt for økonomi- og indenrigsministeren.

Godkendelse af et nyt parti har gyldighed frem til næste folketingsvalg, dog mindst 1 år fra anmeldelsesdatoen.

Indsamling af vælgererklæringer i praksis

Som nævnt har flere nye partier opfordret økonomi- og indenrigsministeren til at digitalisere og forenkle proceduren for indsamling af vælgererklæringer, da partierne mener, at den nuværende procedure er for administrativ tung og omkostningskrævende.

Partierne vurderer, at det koster mellem 300.000 og 400.000 kr. at blive opstillingsberettiget til folketingsvalg. I praksis er der ifølge partierne en række forhold, som gør det vanskeligt at indsamle det fornødne antal vælgererklæringer.

Partierne oplyser, at den nuværende procedure med de manuelle postgange mellem vælger, parti og kommuner ved indsamlingen af vælgererklæringerne samt de forsinkelser, der opstår i forbindelse hermed, gør det meget svært og ressourcekrævende at gennemføre en indsamling af vælgererklæringer. Et stort antal vælgererklæringer kommer aldrig hele vejen gennem proceduren, da en del vælgere aldrig returnerer de attesterede vælgererklæringer til partierne. Dette kan ifølge partierne henføres til, at der kan gå lang tid mellem vælgerens underskrift af erklæringen og vælgerens modtagelse af erklæringen fra kommunen. Partierne oplyser, at nogle kommuner er 3-4 uger om at attestere vælgererklæringerne, og at det ikke er usædvanligt, at partierne må rykke kommunerne for at attestere og videreeksportere erklæringerne. Partierne vurderer, at forsinkelser har stor indflydelse på, hvor mange vælgererklæringer der mistes undervejs i proceduren.

Den nuværende procedure indebærer således, at et stort antal vælgererklæringer går til spilde. Nogle partier søger at reducere dette spild ved at medsende frankerede svarkuverter til kommunerne, som kan vedlægges de attesterede vælgererklæringer, når de returneres til vælgerne, men ikke alle partier har økonomi til at afholde de ekstra omkostninger, der er forbundet hermed.

Ifølge partierne er det desuden en væsentlig barriere, at vælgeren skal oplyse sit CPR-nummer for at underskrive en vælgererklæring. Dette får mange vælgere til at afslå at underskrive en vælgererklæring. Hertil kommer, at partierne skal opbevare en stor mængde personfølsomme oplysninger i form af de fysiske vælgererklæringer med CPR-numre. Dette kan udgøre et sikkerhedsmæssigt problem, selvom der er regler for opbevaringen.

Forslag til digitalisering af proceduren for indsamling af vælgererklæringer

På baggrund af de problemer, der er forbundet med den nuværende procedure, har Økonomi- og Indenrigsministeriet i samarbejde med et konsulentfirma gennemført en undersøgelse af mulighederne for en digitalisering og forenkling af proceduren for indsamling af vælgererklæringer.

Resultatet af undersøgelsen er et forslag til en digitalisering, som er bygget op omkring anvendelse af eksisterende teknologi i form af NemID samt brug af eksisterende data i CPR-registeret. Kernen i forslaget er, at vælgeren afgiver vælgererklæringen elektronisk ved anvendelse af NemID.

Når et tilstrækkeligt antal vælgererklæringer er indsamlet, afleveres disse elektronisk til Økonomi- og Indenrigsministeriet, der foretager godkendelse af partiet på sædvanlig vis, idet det bemærkes, at ministeriet ikke længere skal foretage manuelle optællinger og kontroller af de indleverede erklæringer.

Den foreslåede digitalisering vil medføre, at kommunerne ikke længere skal kontrollere og attestere vælgererklæringerne, idet kontrol af valgret m.v. kan ske automatisk i det digitale system.

Den foreslåede digitalisering af proceduren vil gøre det lettere for nye partier at blive opstillingsberettiget. Partierne kan fortsat udføre opsøgende virksomhed på f.eks. gågaden eller andre offentlige steder, idet vælgere, der ønsker at afgive en vælgererklæring til partiet blot skal aflevere sin mailadresse til partiet. Herefter afgiver vælgeren sin erklæring ved anvendelse af NemID, når vælgeren modtager en mail fra partiet. Partiets indsamling af mailadresser vil i sagens natur også kunne ske via Internettet, herunder sociale medier mv. Der vil i systemet blive indlagt en "eftertænkso-

hedsperiode”, hvor vælgeren får mulighed for at reflektere over, om vedkommende ønsker at afgive en erklæring til partiet. Denne periode vil blive sikret ved, at der indlægges et vist tidsrum mellem afgivelsen af mailadressen til partiet, og muligheden for at afgive erklæringen via NemID. Dette hensyn, som skyldes, at man fortsat bør sikre, at der er en vis reel opbakning til nye partier, der stiller op til Folketinget, varetages i dag ved den ”effertænksomhedsperiode”, der går mellem vælgerens underskrift på erklæringen og vælgerens modtagelse af den attesterede erklæring fra kommunen, som vælgeren skal videresende til partiet. Effertænksomhedsperiodens længde kan teknisk fastsættes efter det politiske niveaus ønske. En mulighed kunne f.eks. være en uge.

Partiernes økonomi vil ikke længere have samme betydning for, om der kan gennemføres en effektiv indsamling af vælgererklæringer, og dermed for, om et parti bliver opstillingsberettiget. Samtidig vil den administrative procedure forenkles betydeligt. Der er dermed et væsentligt demokratisk element forbundet med en digitalisering.

Indsamling af CPR-numre vil endvidere ikke være påkrævet med den digitale procedure, da det digitale system kan verificere vælgerens identitet, når NemID anvendes. Partierne skal dermed ikke længere opbevare en stor mængde vælgererklæringer med CPR-numre, hvilket vil medføre en sikkerhedsmæssig forbedring.

Der vil ved etablering af et nyt system blive taget højde for, at vælgere, der ikke har en mailadresse/NemID, kan deltage i partiets indsamling af vælgererklæringer. Denne vælgergruppe vil derfor få den fornødne hjælp til at afgive vælgererklæring i overensstemmelse med de generelle retningslinjer, der vil gælde i forbindelse med gennemførelse af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi, som bl.a. indfører obligatorisk digital post og digital selvbetjening på en række områder. Proceduren vil blive søgt tilrettelagt således, at vælgeren kan fremsende eller aflevere en fysisk vælgererklæring til det pågældende parti. I disse tilfælde kan det efter omstændighederne blive nødvendigt for de pågældende vælgere at afgive deres cpr.nr. til partiet i forbindelse med den fysiske vælgererklæring, da den pågældende vælger i sådanne tilfælde ikke identificeres ved anvendelse af NemID.

Udgiften til etablering af et nyt system samt vedligeholdelsen heraf afholdes af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Forslaget til digitalisering vil som udgangspunkt ikke berøre de øvrige regler for indsamling af vælgererklæringer. Det antal vælgererklæringer, der skal indsamles, vil fortsat være det samme, ligesom en vælgererklæring fortsat vil være gyldig i 18 måneder fra afgivelsen. Dog vil det blive foreslået, at en godkendelse af et nyt parti vil have gyldighed frem til næste folketingsvalg, dog mindst 18 måneder fra anmeldelsesdatoen (mod i dag mindst 1 år fra anmeldelsesdatoen). Baggrunden herfor er, at det forekommer hensigtsmæssigt, at gyldigheden for en vælgererklæring og for godkendelse af et nyt parti tidsmæssigt har den samme udstrækning (18 måneder).

Der vil blive etableret en overgangsordning, hvor de allerede indsamlede fysiske underskrifter fra de igangværende indsamlinger inden for en rimelig periode på f.eks. 6 måneder kan overføres til den digitale procedure, således at partierne hurtigst muligt kan drage nytte af digitaliseringen.

Lovændring

En vælgererklæring skal for at kunne medregnes ved partianmeldelsen ifølge de gældende regler bl.a. være egenhændigt underskrevet af vælgeren personligt (dvs. håndskrevet af vælgeren), jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 5.

Anvendelsen af elektronisk underskrift ved brug af NemID ved indsamling af vælgererklæringer forudsætter derfor en ændring af folketingsvalgloven. Proceduren for ind-

samling af vælgererklæringer til brug for anmeldelse af partier, der ønsker at stille op til Europa-Parlamentsvalg, svarer til proceduren ved folketingsvalg, og bør derfor tilsvarende digitaliseres, hvorfor lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet ligeledes bør ændres.

Den nuværende procedure for indsamling af vælgererklæringer gør det som ovenfor beskrevet meget svært for nye partier at blive opstillingsberettiget til folketingsvalg, og det kræver mange ressourcer for det enkelte parti. Det kan være et demokratisk problem.

Det er vigtigt, at demokratiet løbende moderniseres, og at alle har mulighed for at deltage i demokratiet ved at stille op til folketingsvalg. Der opfordres derfor til, at Folketingets partier sammen arbejder for en lovændring, så proceduren for indsamling af vælgererklæringer kan digitaliseres og samtidig effektiviseres og forenkles til fordel for nye partier, der ønsker at stille op til folketingsvalg. Der henvises i øvrigt til vedlagte aftaletekst.

Videre proces

Når en lovændring er vedtaget, skal der gennemføres en udbudsproces, hvor en leverandør af det digitale system til indsamling af vælgererklæringer udpeges. Systemet skal herefter udvikles og testes, før det kan tages i brug, hvilket forventes at kunne ske 1. januar 2015.